

Nyugodt álom — ingyen rekamién

Néha furcsa, megmosolyogtató ügyeket produkál az élet. Olyan fondorlatos dolgokat szinte ki sem lehetne találni, amelyek meghallgatásra, majd tárgyalásra kerülnek olykor polgári perként a szegedi járásbíróházban. Legutóbb is ilyen ügy keltette fel figyelmünket, amelyben a Delta Kiskereskedelmi Vállalat mint felperes és egy vásárlója mint alperes kerültek szembe. Látszatra egyszerű vásárlásból kerekedett az ügy. Az alperesnek rekamién volt szüksége. Vásárlási szándékkal járt a Marx téri piacon árusító, kirakodó kisparosoknál is, s tőlük informálódott az árról. Ott meggyőződött arról, hogy ágy-nemutartó nélküli, sezlone jellegű heverők ára 1100 forint körül mozog. Ez a kínálat nem nyerte meg a tetszését, ellenben a bútorboltban kiválasztott két darab Bánya típusú, Aga-szövetel borított rekamiét. Ennek darabonkénti ára 2 ezer 200 forint volt.

Ezzel egyidőben más bútorokat is vásárolt az alperes. Amikor azonban fizetésre került a sor a 328-as számú üzletben, tévedésből a számlán csupán csak egy rekamié ára szerepelt. A tévedést akkor nem vette észre sem az eladó, sem a pénztáros, sem a vásárló. A tévedés nyilvánvalóan egyszerű számtani alapművelet elmulasztásából adódott, utólag ugyanis kiderült: a darabonkénti egységár a kiállított számlán nem szerepelt, holott ugyanott két darab lengyel felvétel is vásárolt az alperes. Egyébként a perben szereplő rekamiék a szabad-áras kategóriába tartoznak,

s vételáruk némi ingadozást mutat. Ez esetben sem 2 ezer 200 forint volt az ára, csupán 2180 forint. Miután az eladó felperes felismerte tévedését, felhívta a vevőt a különbözet kifizetésére, aki ennek érdekében többször is tárgyalta az eladóval. Az alperes is elismerte, hogy a vételár alacsony volta fel-tűnt neki, viszont a különbözet megtérítését halogatta. Így került az ügy bíróság elé. Érdekes módon itt az alperes a kereset elutasítását kérte, noha maga is meggyőződött, hogy az eladó tévedése miatt kevesebbet fizetett. Azzal védekezett, hogy a szerződés, mármint az adás-vétel, érvényesen létrejött, a vételárát kifizette, a bútorokat elszállította, s így azok fölött a tulajdon-jogot megszerezte. Állította, hogy vele két darab rekamié árát közölték akként, hogy az 2 ezer 180 forint.

A szegedi járásbíróház megállapította, hogy a felperes keresete részben alapos és a Polgári Törvénykönyv idevonatkozó tétele szerint „aki a szerződés megkötésekor valamely lényeges körülmény tekintetében tévedésben volt, szerződési nyilatkozatát megtámadhatja, ha a tévedését a másik fél okozta, vagy felismerhet-e”. Jelen esetben az eladónak az a tévedése, hogy a 2 ezer 180 forintos egyik heverő árát a számlán nem tüntette fel, lényegesnek minősül. Ezt a tévedést pedig az alperes felismerhette.

Ennek kapcsán rámutatott a járásbíróház arra is, hogy az alperes saját elismerése szerint a perbeli adás-vételt megelőzően általában a bú-

torok felől és azok áráról tájékozódott.

A felperes a szerződési nyilatkozatát kello időben támadta meg, következő-képpen az eredeti szerződés meg is támadható. A szegedi járásbíróház megállapította a szerződés érvénytelenségét, s elrendelte az eredeti állapot visszaállítását akként, hogy a felek szolgáltatásait kölcsönösen és egyidejűleg kötelesek visszaadni. Ez egyébként megfelel az alperes ellenkérésében foglalt azon előadásának is, miszerint a magasabb vételár esetén a két rekamiét nem kívánja megvásárolni, megtartani. Vagyis ha utána számolunk a vásárlás időpontja és a bíróság döntése közötti időnek, akkor megállapíthatjuk, hogy az alperes a két rekamién közel fél éven át ingyen aludt. Ha csak azt nem számítjuk, hogy az elbukott per kapcsán az alperest kötelezték 221 forint perköltség megfizetésére. Igaz, hogy azzal is érvelhetett volna, hogy pénzt a bútorbolt addig használta, viszont az üzlet viszontkeresetben kérhette volna, hogy a korábban vásárolt, s akkor még új két rekamié azóta a használat követésében ennyit vagy annyit kopott, vesztettek a rugók tartósságukból stb.

A bíróság ezúttal úgy látta helyénvalónak, hogy a jogi vita egyszerűbben is lezárható. Az okulás azonban ennek az ügynek a kapcsán mindenképpen az, hogy ilyen nagyobb tételek vásárlásakor jobban meg kell nézni az árakat — az utólagos tévedések elkerüléséért.

L. F.

A mester „modern” bocskort küld

Már csak két mester él az országban, aki bocskorkészítéssel foglalkozik. Egyikük, Farkas György mohácsi tímár és bocskorkészítő mester, most a vadászati világiállításra készül. A kiállításra már nemcsak a hagyományos, hanem a „modern” bocskorokat is elhozta. (MTI)

Odrianna császárnő ezüstpénze

A bulgáriai Szofronievo falu közelében folytatott ásatások során az időszerűsármazó 2. és 3. századból származó 61 darab római ezüstpénze bukkantak. A pénzérmék legnagyobb részét III. Gordianusz uralkodása idején gyűjtették, mert jelentékeny részüket az ő kepe díszíti. A lelet legregebbi darabja a 2. századi Hadriánusz és az ifjabb Trajánusz Deciusz 3. századi uralkodá-

sának idejéből származik. Egy nagyon ritka ezüstpénzen Alexander Severusz feleségének, Odrianna császárnénak arcképe látható.

Ezt a rendkívül ritka ezüstpénzt a többi pénzzel együtt egy agyagedényben találták, amelynek ma már csak az alsó része maradt meg. Az edényben a pénzérméken kívül egy bronz fibula is napvilágra került. (Budapest—Sofiapress.)

„Ásatási” tábor

Aquincumban megnyílt a már hagyományos „ásatási” tábor, ahol a műegyetemisták mellett szovjet, lengyel, francia és NSZK-beli diákok mintegy három hétig végeznek társadalmi munkát. (MTI)

Megmentett kincsek

A vársói Nemzeti Múzeum termeiben megnyitották a Királyi Vár kiállítását. Azok a bútorok, képek, szobrok és más műtárgyak kerültek a közönség elé, amelyeket a lengyel mezeológusoknak és restaurátoroknak sikerült kimenteniük a kiégett, lerombolt vársói Vár épületéből. A kincseket elrejtették a náci megszállók elől, s ily módon sikerült megmenteniük a pusztulástól 300 festményt, 60 szobrot, számos bútor, bronzeszközt, szőtest és egyéb berendezési tárgyat. Megmaradt még mintegy 4000 faragott kő- és faburkolat-elem. A megmentett tárgyak jelentős része a Lazienski-parki palotában, Varsó város történelmi múzeumában és más múzeumokban kapott helyet, ahonnan most, a Vár újjáépítése után, visszatértek eredeti helyükre.

Több gép — még több ember

Számítógép-programozókat képeznek az egyetemen

Néhány hete olvasható lapunkban a hirdetés: a József Attila Tudományegyetem kibernetikai laboratóriuma az őszi tanfolyamot indítja, melyen számítógép-programozókat képeznek. Programozók, számítógépek. Ezek a szavak nagyon is reális és aktuális jelentést kapnak, ha a negyedik ötéves terv célkitűzéseire gondolunk — a számítógép-programra.

E program és a nagyon is szükséges előrelátás jegyében indítja az egyetem a tanfolyamot. Hiszen egyes becslések szerint öt éven belül mintegy 20 ezer programozó szakemberre lesz szükség az országban. És hogy rájuk máris nagy szükség van, azt a megelőző tanfolyam adatai is bizonyítják. A számítástechnikai oktató központtal és a TIT-tel közösen 1969–70-ben ren-

(X) a lakásrendeletről

A lakbér csökkentése

A rendelkezések értelmében bizonyos esetekben a havi lakbér mértékét csökkenteni kell.

A havi lakbér mértékét 5 százalékkal kell csökkenteni, ha a lakás alagsorban, és a lakószoba padlószintje nyolcvan centiméterrel, de a belmagasság kétharmadát meg nem haladó mértékben, a terepszint alatt van; három vagy ennél többszintes lakóépület I. emeletén van és valamennyi lakószobájának ablaka az épület zart udvarára néz; felvonó nélküli épület IV. emeletén van; a komfort fokozatban megállapított feltételeknek megfelelő, azonban a lakásban konyha (főzőfülke) helyett főzőszekrény, vagy fűdőszoba helyett/ zuhanyzó- (mosdó-) fülke van; kom-

fortos, de közlekedési helyisége nincs.

A havi lakbér mértékét 10 százalékkal kell csökkenteni, ha a lakás alagsorban, és a lakószoba padlószintje nyolcvan centiméterrel, de a belmagasság kétharmadát meg nem haladó mértékben, a terepszint alatt van; három vagy ennél többszintes lakóépület földszintjén van, és valamennyi lakószobájának ablaka az épület zart udvarára néz; felvonó nélküli épület V. vagy ennél magasabb emeletén van; összkomfortos, de közlekedési helyisége nincs.

Ha a leírt esetek együttesen állnak fenn, a csökkentés mértéke 10 százalék, de azt nem haladhatja meg.

Vegyes rendelkezések

Amennyiben a városi tanács végrehajtó bizottsága és az építető között a lakás-építő szövetkezeti tag kijelölésére, illetőleg a vevő kiválasztására megállapodás van, az építető köteles — ha a kiválasztott személy a jog-

szabályok által megkívánt feltételeknek megfelel — a lakásügyi hatóság által lakásépítő szövetkezeti tagjelölésre, illetve vevőként kiválasztott személlyel a szerződést megkötöni.

dezt tanfolyamot 38-an végeztek el. Közülük legtöbbben már újonnan szerzett szakmájukban, programozóként dolgoznak.

Programozók? Vajon mivel foglalkozik? Ma még nagyon kevesen tudják ezt. Ha egy feladatot elektronikus számítógéppel kell megoldani, azt először a programtervező matematikus kapja kézhez. Ő kidolgozza az adott feladat matematikai modelljét, megtervezi a feladat megoldásának programját. E modell alapján azután a programozók a gép számára érthető, matematikai nyelven felírják a feladatot. E munka elvégzéséhez szükséges tudást egy másfél éves tanfolyamon el lehet sajátítani. A jelentkezők hetente kétszer három órában matematikai alapképzésben részesülnek. Tanulnak progra-

mozási ismereteket, foglalkoznak technikai kérdésekkel és matematikai logikával is.

Máris sokan — eddig több mint százan — jelentkeztek a tanfolyamra. Mivel sok ilyen szakemberre van szükség, létszámkorlátozás nélkül mindenkit felvesznek, aki megfelel a felvételi vizsgákon. Felvételre azért van szükség, nehogy valakiről csak fél, egy év múlva derüljön ki, hogy alkalmatlan a pályára, és addig hiába fizesse a tandíjat.

Érdekes, hogy a jelentkezők nagy többségének már van állása, munkahelye. Arra, sajnos, még nem tudtak válaszolni az intézetben, hogy a jelentkezők közül hányan jöttek saját jószántukból. Pedig érdekes lenne tudni, vajon hány vállalatnak jutott eszébe élni a lehetőség. Hiszen, ha egy cégnek van saját programozói gárdája, jóval olcsóbban dolgoztathat elektronikus számítógéppel, még akkor is, ha géppel nem rendelkezik. Hiszen az egyetem, vagy más intézet gépeinek már kész programot adhat a vállalat, és így sok kiadást megtakaríthat. Igaz, ezen még most sem késő gondolkodniuk a vállalatok vezetőinek. Mert ahogyan nő az országban a számítógépek száma, úgy lesz egyre több szakemberre szükség. Mégpedig nemcsak a számítógéppontokban, hanem a vállalatoknál is. És a tapasztalatok szerint felkészülni a számítógépek alkalmazására nem megy egyik napról a másikra. A számítógépek felhasználása akkor gazdaságos, ha azt hosszú és alapos programozói előkészítés előzi meg.

Szávay István

Kleopátra szépsége

M. F. Leek londoni tudós szerint igencsak kétségbe vonható Kleopátra szépsége. A régi Egyiptom fáraóinak konyháján készült kenyérmaradványokban komoly mennyiségű szilíciumdioxidot találtak. Ennek alapján feltételezik, hogy mivel a királynő foga alapos koptatásnak volt kitéve, fogsora nem lehetett túlzottan vonzó.

Merényletek a levegőben és a földön

11. Minden lehetséges eszközzel...

A repülőgép-eltérítések néhány esztendeje kezdődött és még ma is tartó történetnek csak néhány epizódját említettük eddig — a megtörtént több száz eset teljes felsorolása, ha csak a helyet és időt jelölnénk is, újságoldalak sorára terjedne. Sajnos, szocialista országok légijáratán is akad repülőgéprablás vagy -kísérlet — ilyen volt például Waldemar Frey ügye (Frey a lengyel légitársaság Szczecin—Katowice repülőjára tartó egyik gépen kézigránattal kényszerítette a pilótát, hogy Hamburgba menjen, a pilóta azonban a berlini szénpeldi repülőtérre szállt le, az NDK hatóságai kiadták a géprablót, a wrocław-i bíróság 13 évi börtönrre ítélté), vagy annak az NDK-beli házaspárnak az esete, akik 1970 márciusában a Berlin—Lipscse járat gépet akarták eltéríteni. (A kísérlet kudarcot vallott, a házaspár öngyilkos lett.)

Világos, félreérthetetlen véleményt mondtak a repülőgép-eltérítésről a Szovjet Tudományos Akadémia jogtudományi intézetének munkatársai, akik a Lityeraturnaja Gazeta kérésére elemezték a problémát. Ebben az elemzésben természetesen szó esik a palesztinai felszabadítási harcosok kijelentéseiről is, akik a repülőgéprablást is harci eszközök közé sorolták. Az elemzés megállapítja: „A nemzetközi jog különbséget tesz a háborúskodás megengedett és meg nem engedett eszközei, módszerei között: az egymással szemben álló felek harca nem léphet túl az alapvető célt, az ellenség ellenállásának letörését. A háborús időkben végrehaj-

tott akciók csakis az ellenfél fegyveres erői ellen irányulhatnak, de nem a békés lakosság ellen. A nemzetközi jognak ezt az általánosan elfogadott elvét az 1907. évi hágai egyezmény s az 1949. évi genfi egyezmény is magában foglalja... A legutóbbi géprablások és a gépek megsemmisítése jogos felháborodást kellett a világközvéleményben... Az Al Akhbar című kairói lap teljes joggal állapította meg: „Egyetlen embert sem lehet meggyőzni arról — legyen az illető bármilyen nemzetiségű —, hogy a különböző országok fővárosait összekötő közlekedési eszközök ellen végrehajtott veszélyes akciók a forradalmi mozgalmak feladatkörébe tartoznak” — állapította meg az elemzés.

Am, mint láttuk, a repülőgép-eltérítők egy része még csak nem is emleget semmiféle politikai célt — a géprablók egy része kalandor elképzelésekből, a szökési szándékból, közönséges büntettek miatti felelősségre vonás előli menekülés közben követi el a bűncselekményét. 1963-ban a Nemzetközi Polgári Légügyi Szervezet (az ENSZ szakosított szervezete) Tokióban rendezett tanácskozásán már nemzetközi egyezményt hozott létre a „légi jármű fedézetén elkövetett büntetésekről és egyéb cselekményekről” —, de még nem nyilvánította bűncselekménynek a repülőgépek — akkor még igen ritka — erőszakos eltérítését.

A géprablások elszaporodása miatt aztán az ENSZ 1969. és 1970-es közgyűlésén határozatot fogadtak el, amelyben felhívták a tagállamokat: minden rendelkezésre álló eszközzel vegyék fel a küzdelmet a géprablók ellen. Eppen ennek az utóbbi ENSZ-határozatnak a szellemében hívták össze a Nemzetközi Polgári Légügyi Szervezet konferenciáját, 1970 decemberének első két hetére Hágába — ott dolgozták ki és fogadták el az első nemzetközi egyezményt, a repülőgéprablók szigorú megbüntetésére. (A szervezetnek 110 állam légitársasági a tagja — ezek közül 77 állam megbízottai jelentek meg Hágában. A szovjet delegáció mellett a szocialista országok — közöttük hazánk is — képviseltették magukat.)

Ez az egyezmény megállapítja: repülőgéprablás bűncselekményét követi el az „aki repülés közben jogellenesen és erőszakkal való fenyegetéssel hatalmába kerít vagy ellenőrzése alá von egy repülőgépet, vagy megkíséreli a cselek-

(Következik: Az ókorban kezdődött)